

Голові спеціалізованої вченої ради
ДФ 08.080.007 у Національному
технічному університеті
«Дніпровська політехніка»
д.держ.урп., проф. Н. А. Липовській

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

Борисенко Ольги Петрівни

на дисертаційну роботу Жорняка Андрія Миколайовича
«Модернізація діяльності органів місцевого самоврядування щодо соціальної
інтеграції осіб з інвалідністю в Україні», поданої до захисту до
спеціалізованої вченої ради ДФ 08.080.007 на здобуття ступеня доктора
філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

Актуальність теми дисертації, зв'язок із науковими програмами, темами

Закріплене в українському законодавстві положення про визнання та підтримку державою місцевого самоврядування як права територіальної громади самостійно вирішувати питання місцевого значення створює сприятливі умови для активізації діяльності його органів в усіх сферах, зокрема щодо роботи з особами з інвалідністю. Стан наукової розробки проблеми модернізації діяльності органів місцевого самоврядування щодо соціальної інтеграції осіб з інвалідністю в Україні є недостатнім. Робота дисертанта відповідає потребам реформування державного управління у системі соціального забезпечення, оскільки у центрі її уваги перебувають соціальна інтеграція осіб з інвалідністю, впровадження якої у вітчизняну практику триває протягом останніх років. Тож актуальність дисертаційного дослідження А. М. Жорняка не викликає сумнівів.

Дисертаційна робота висвітлює наукові дослідження автора, отримані в процесі реалізації комплексного наукового проекту Дніпропетровського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України «Державне управління та місцеве самоврядування» за темами: «Управління інституціональним

розвитком публічної служби» (державний реєстраційний номер 0120U102597), «Еволюція інститутів і форм публічного управління: теоретико-методологічні засади» (державний реєстраційний номер 0118U006488), у процесі якого автор виявляв нові шляхи підвищення ефективності органів місцевого самоврядування щодо соціальної інтеграції осіб з інвалідністю в Україні.

Ступінь обґрутованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Обґрутованість і достовірність отриманих наукових результатів підтверджується опрацюванням значної кількості наукових праць за темою дослідження, нормативно-правової бази, а також використанням достатнього комплексу методів наукового дослідження, апробацією наукових результатів на науково-практичних конференціях, публікаціями у наукових фахових виданнях.

У першому розділі «Теоретичні засади формування та реалізації державної політики щодо соціальної інтеграції осіб з інвалідністю» здійснено теоретичний аналіз наукових досліджень з проблеми формування та реалізації державної політики щодо соціальної інтеграції осіб з інвалідністю. Узагальнено понятійно-категоріальний апарат дослідження. Визначено методи дослідження державної політики на місцевому рівні щодо соціальної інтеграції осіб з інвалідністю.

У другому розділі «Організаційно-правові основи здійснення державної політики на місцевому рівні щодо соціальної інтеграції осіб з інвалідністю» проаналізовано законодавче забезпечення державної політики щодо осіб з інвалідністю в Україні. Обґрутовано інституційну спроможність взаємодії органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства з питань соціальної інтеграції осіб з інвалідністю. Розглянуто сучасні міжнародні стандарти забезпечення соціальної інтеграції осіб з інвалідністю. На підставі аналізу різних наукових джерел визначено

особливості здійснення державної політики зарубіжних країн щодо досліджуваної теми, здійснено актуалізацію ідей та досвіду для України.

У третьому розділі «Удосконалення механізмів модернізації діяльності органів місцевого самоврядування щодо соціальної інтеграції осіб з інвалідністю» автором висвітлено стратегічні напрями діяльності органів місцевого самоврядування з зазначеного питання. Обґрунтовано шляхи вдосконалення місцевих програм у питаннях соціальної інтеграції осіб з інвалідністю та зміщення ролі інститутів громадянського суспільства у їх реалізації. Запроваджено комплексний механізм модернізації діяльності органів місцевого самоврядування щодо соціальної інтеграції осіб з інвалідністю.

Ознайомлення з текстом дисертації дозволяє констатувати глибину розроблення автором досліджуваної проблематики, новизну його наукового доробку. Дисертаційна робота має логічну структурну побудову, її зміст повною мірою розкриває тему наукового дослідження. Отримані здобувачем результати дисертаційної роботи, сформульовані висновки і рекомендації є науково-обґрунтованими. Поставлена автором мета дисертаційного дослідження досягнута. Висновки за розділами та в цілому по дисертації є аргументованими, вони корелуються із завданнями і відображають результати дослідження. Дисертація А. М. Жорняка написана грамотною українською мовою з дотриманням наукового стилю викладу матеріалу.

Наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна отриманих результатів полягає у вирішенні актуального наукового завдання з розроблення концептуальних положень і практичних рекомендацій щодо вдосконалення діяльності органів місцевого самоврядування у сфері соціальної інтеграції осіб з інвалідністю.

Основні результати, що характеризують наукову новизну дисертаційної роботи полягають у тому, що вперше автором розроблено механізм модернізації діяльності органів місцевого самоврядування щодо соціальної інтеграції осіб з інвалідністю в Україні на основі інтегративного підходу.

Автором також розроблено проєкт концепції Регіональної стратегії інтеграції осіб з інвалідністю. Удосконалено понятійно-категоріальний апарат галузі знань «Публічне управління та адміністрування», методологічний інструментарій дослідження державної політики та підходи до розробки, забезпечення виконання, підзвітності, контролю й оцінки місцевих програм щодо соціальної інтеграції осіб з інвалідністю. У роботі дістали подальшого розвитку систематизація основних стратегічних напрямів діяльності органів місцевого самоврядування щодо соціальної інтеграції осіб з інвалідністю. Узагальнено зарубіжний досвід публічного управління у сфері соціальної інтеграції осіб з інвалідністю. Дістали подальшого розвитку підходи до обґрунтування цільових, функціональних та організаційних складових механізму модернізації діяльності органів місцевого самоврядування щодо соціальної інтеграції осіб з інвалідністю в Україні та практичних рекомендацій щодо його запровадження.

Запорукою отриманої наукової новизни є, як видається, повнота дослідження проблеми та вдало обраний методичний інструментарій, що є важливою складовою дійсних наукових пошуків.

Повнота викладу результатів дисертації в наукових працях

Дисертаційна робота є самостійно-виконаною науковою працею, в якій викладено авторський підхід щодо модернізації діяльності органів місцевого самоврядування, що сприятиме не тільки соціальній інтеграції осіб з інвалідністю, а й забезпечить стабільний розвиток кожної територіальної громади.

Результати науково дослідження, викладені в дисертації, отримані автором особисто. Загальні положення та зміст дисертації відображені у 10 наукових працях, у тому числі у 3 статтях у наукових фахових виданнях з державного управління; у 1 статті, яка додатково відображає наукові результати дисертації; у 1 статті у закордонній колективній монографії, у 1 статті в зарубіжному науковому виданні та у 4 тезах доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій. Кількість, обсяг та зміст друкованих праць

відповідають вимогам п. 11 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 167 від 06 березня 2019 року.

Порушень академічної добroчесності у роботі виявлено не було.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту та оформлення дисертації

Поряд із загальною позитивною оцінкою дисертації потрібно відмітити, що робота не позбавлена певних недоліків, мають місце дискусійні положення та окремі зауваження, які полягають у наступному:

1. У другому розділі дисертаційного дослідження автор, досліджуючи інституційну спроможність взаємодії органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства з питань соціальної інтеграції осіб з інвалідністю, основні прикладні результати аналізує на прикладі вивчення досвіду міста Мелітополь. Разом з тим автором недостатньо глибоко вивчено досвід інших громад України, що дозволило б критично оцінити можливості з упровадження авторських розробок в інших територіальних громадах України.

2. У параграфі 2.2. основна увага присвячена механізмам взаємодії органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства, в тому числі органів самоорганізації населення, з питань соціальної інтеграції осіб з інвалідністю. Дисертант недостатньо уваги приділяє механізмам заохочення та мотивації керівників інститутів громадянського суспільства з боку органів місцевого самоврядування.

3. У третьому розділі дисертації автором визначено пріоритетні напрями організаційно-правового, стратегічного, інформаційного, кадрового та ресурсного забезпечення публічного управління соціальною інтеграцією осіб з інвалідністю на місцевому рівні в умовах децентралізації в Україні, однак, на наш погляд, слід було б більш чітко визначити етапи їх реалізації.

4. Розроблена автором концепція потребує окремого пояснення, що саме характеризує її, як таку, що зорієнтована на рівень територіальних

громад і вирізняє, наприклад, від регіонального чи загальнонаціонального рівнів.

5 У роботі зустрічаються певні стилістичні і технічні оргіхи. Наприклад: підміна наукового стилю публіцистичним, повтори тощо.

Висловлені зауваження і дискусійні положення мають в основному рекомендаційний характер для подальшого розширення досліджень його наукового напряму. Вони не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи, її теоретичну та практичну значущість.

Загальний висновок про відповідність роботи встановленим вимогам

Дисертаційна робота А. М. Жорняка є самостійним, завершеним, науковим дослідження, результати якої мають наукову новизну, теоретичну та практичну цінність. Винесені на захист нові положення, висновки та рекомендації є достовірними, а наукова новизна належним чином розкривається в роботі. Рівень проведеного дослідження та його практична спрямованість свідчать про наукову зрілість здобувача. Опубліковані за темою дисертації наукові праці достатньо повно відображають, основні положення, висновки та рекомендації, які стали результатом авторського дослідження.

Результати дослідження можуть бути використані у практичній діяльності органів місцевого самоврядування з питань соціальної інтеграції осіб з інвалідністю, а також у науково-дослідницькій та викладацькій роботі при підготовці лекційних курсів, практичних і семінарських занять із відповідних питань.

Актуальність обраної теми, належний науково-теоретичний рівень, аргументованість і достовірність отриманих висновків та рекомендацій, ступінь наукової новизни, теоретична та практична значущість, стиль викладення матеріалу та оформлення рукопису дають підстави зробити висновок, що дисертаційна робота на тему «Модернізація діяльності органів місцевого самоврядування щодо соціальної інтеграції осіб з інвалідністю в

Україні» за своїм змістом, науковою новизною і прикладною цінністю відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затверженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами та доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), п.10 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затверженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 року № 167, а її автор, А. М. Жорняк, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент,
професор кафедри публічного управління
та митного адміністрування
Університету митної справи та фінансів
д. держ.упр., професор

О. П. БОРИСЕНКО

Відгук отримано
13.12.2021 *Жорняк*